

Utlåtande om betydelsen av de grundläggande språkliga rättigheterna när social- och hälsovården och dess förvaltning revideras

Svenska Finlands folkting har, inom ramen för sitt samarbete med Finlands Kommunförbund kring den Svenska reformgruppen, begärt en juridisk bedömning av följande frågor:

1. Hur ska de i grundlagen fastställda grundläggande språkliga rättigheterna tillgodoses när social- och hälsovården och den förvaltning som ansvarar för verkställandet revideras? Hur ska i samband med reformen den svenskspråkiga befolkningens demokratiska möjligheter att påverka förverkligas och hur ska de språkliga rättigheterna tillgodoses när tjänsterna produceras av privata aktörer och av bolag som ägs av offentliga samfund?
2. Hur ska de i grundlagen fastställda grundläggande språkliga rättigheterna beaktas när sjukvården centraliseras och när de sjukvårdsdistrikt fastställs som i anslutning till det egna centralsjukhuset ska ordna en enhet för omfattande jour dygnet runt? Vilka krav ställer grundlagen på bedömningen av de språkliga konsekvenserna i samband med beredningen av den lag där jouruppdraget fastställs? Kan de grundläggande språkliga rättigheterna tillgodoses i jourverksamheten enbart genom normer på lägre nivå än lag eller på avtalsbasis?

Jag framför som mitt utlåtande följande:

1. De grundläggande språkliga rättigheterna i reformen av social- och hälsovården

Den grundläggande rätten till sitt eget språk

Bestämmelser om rätten till eget språk finns i 17 § i grundlagen. Enligt paragrafens 1 mom. är Finlands nationalspråk finska och svenska. Enligt paragrafens

2 mom. tryggas vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska. Till "saker" som avses i grundlagen hör i det avseendet ärenden som avgörs genom förvaltningsbeslut men också exempelvis myndighetskontakter i servicesyfte (GrUB 9/2002 rd, s. 2). Vidare ska det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder och då är det befogat att i samhällsliga behov räkna in också de som grundläggande rättigheter tryggade tillräckliga social- och hälsovårdstjänsterna, oavsett hur tjänsterna i praktiken produceras.

Tillgodoseende av de grundläggande språkliga rättigheterna formellt och faktiskt

I samband med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna betonades det att de grundläggande språkliga rättigheterna vid sidan av den formellt jämställda behandlingen av språken också förutsätter att den faktiska jämlikheten mellan den finsk- och svenskspråkiga befolkningen tryggas bland annat i ordnandet av samhällsservice (RP 309/1993, s. 69). Tryggandet av de i grundlagen fastställda grundläggande språkliga rättigheterna förutsätter följaktligen att rättigheterna tillgodoses jämlikt både formellt och faktiskt och att de tillgodoses på ett sätt som fungerar.

Den grundläggande rätten till tillräckliga social- och hälsovårdstjänster och de grundläggande språkliga rättigheterna

Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Förutsättningen för att tjänsterna ska tryggas handlar framför allt om att trygga tillgången till tjänsterna. Bestämmelsen definierar däremot inte hur social- och hälsovårdstjänsterna ska ordnas. Också andra bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter, såsom jämlikhet och förbud mot diskriminering, inverkar dock indirekt på tillgången till och sättet att ordna tjänster (RP 309/1993 rd, s. 75; GruU 67/2014, s. 3).

När rätten till tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster tillgodoses ska så som motiveras ovan också jämlika grundläggande språkliga rättigheter tryggas. Rätten till tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster är följaktligen inte en grundrättighet som kan tryggas på ett sätt som ger rätt att åsidosätta de grundläggande språkliga rättigheterna. Däremot ska de grundläggande språkliga rättigheterna tryggas som ett fungerande element integrerat i den administrativa organiseringen och i verkställandet av tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster.

De grundläggande språkliga rättigheterna när social- och hälsovårdsförvaltningen organiseras

När förvaltning organiseras ska enligt 122 § 1 mom. i grundlagen en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. Denna reglering bygger på en målsättning som godkändes i samband med beredningen av grundlagen om att man ska frångå strävan efter enspråkiga förvaltningsområden. När grundlagen stiftades sågs det som viktigt att i stället för en enspråkig områdesindelning organisera förvaltningen med beaktande av de grundläggande språkliga rättigheterna i 17 § i grundlagen och att trygga den svensk- och finskspråkiga befolkningens möjligheter att bli betjänad på sitt eget språk enligt lika grunder (RP 1/1998 rd, s. 177; GrUU 37/2006 rd, s. 7).

Eftersom förvaltningen ska organiseras med beaktande av de grundläggande språkliga rättigheterna enligt 122 och 17 § i grundlagen kan enligt grundlagsutskottets praxis de språkliga förhållandena vara ett sådant särskilt skäl som berättigar till avsteg från i och för sig förenliga områden (GrUB 10/1998 rd, s. 33; GrUU 37/2006 rd, s. 7; GrUU 20/2013 rd, s. 8). I praktiken betyder detta att om en administrativt fungerande områdesindelning kan definieras på flera alternativa sätt, förutsätter skyldigheten att tillgodose de grundläggande rättigheterna att man väljer det alternativ som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna (GrUU 21/2009 rd, s. 3; GrUU 67/2014 rd, s. 14).

Justitiekanslern i statsrådet har i sin bedömning av revideringen av statens regionförvaltning (30.10.2009) också utgått från att "de språkliga rättigheternas status som grundläggande rättigheter och skyldigheten att tillgodose de grundläggande rättigheterna ger de språkliga rättigheterna en särställning bland de omständigheter som inverkar på ett beslut om en områdesindelning." Följaktligen finns "det starka grundlagsfästa grunder för grundlagsutskottets avgörande att understryka de språkliga rättigheternas betydelse".

De skildrade grundlagsbaserade utgångspunkterna ska tillämpas också på organiseringen av de lagstadgade social- och hälsovårdstjänsternas förvaltning. Om enbart utifrån en administrativ bedömning en indelning i i och för sig förenliga områden begränsar eller försvårar befolkningens jämlika möjligheter att erhålla social- och hälsovårdstjänster på det egna språket, finska eller svenska, ska områdesindelningen till nödvändiga delar anpassas så att de språkliga rättigheterna tillgodoses. En strävan enbart efter förenliga områdesindelningar för social- och hälsovårdens förvaltning och ett effektivt genomförande av sådana områdesindelningar kan följaktligen inte vara ett självändamål så att det åsidosätter de

grundläggande språkliga rättigheternas betydelse för hur social- och hälsovårdstjänsterna genomförs.

När en fungerande områdesindelning för social- och hälsovårdstjänsterna kan definieras på flera alternativa sätt, förutsätter skyldigheten att tillgodose de grundläggande språkliga rättigheterna att man väljer det alternativ som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna (GrUU 21/2009 rd, s. 3). Också fastställandet och förenligheten i områdesindelningen för social- och hälsovårdstjänsterna ska bedömas utifrån denna utgångspunkt. Dessa skyldigheter gäller också statsrådet både som beredare av lagar som inverkar på områdesindelningen och som utfärdare av den förordning som fastställer områdesindelningen.

Bedömningen av de språkliga konsekvenserna när förvaltningen organiseras

Grundlagsutskottet har understrukit att de grundläggande språkliga rättigheterna måste vägas in redan när förvaltningens områdesindelning och ändringar i den bereds. I praktiken innebär detta att de språkliga konsekvenserna av dessa ändringar bör utredas innan ändringar som inverkar på förvaltningens områdesindelning vidtas. Om reformen gäller regionalförvaltningen, "är det viktigt att göra en grundlig bedömning av hur olika tänkbara områdesindelningar tillgodoser den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens faktiska möjligheter att få tjänster på sitt eget språk i enlighet med grundlagens krav." (GrUU 21/2009 rd, s. 3-4).

När grundlagsutskottet bedömde regeringens proposition om revidering av regionförvaltningen, som saknade en sådan bedömning av de språkliga konsekvenserna, ansåg utskottet att det hade varit korrekt "att bedöma de språkliga konsekvenserna redan innan propositionen lämnades till riksdagen eller åtminstone under behandlingen i riksdagen" (GrUU 21/2009, s. 3). Det är emellertid uppenbart och i enlighet med god lagberedning att bedömningen av de språkliga konsekvenserna i princip görs redan innan propositionen lämnas till riksdagen. Endast i exceptionella fall och till exempel i samband med särskilt brådskande lagstiftning kan bedömningsinformationen lämnas först under behandlingen i riksdagen.

Dessa aspekter på bedömningen av de språkliga konsekvenserna i lagberedningen är relevanta också när social- och hälsovårdstjänsternas förvaltning och tjänsteproduktion omorganiseras. Synpunkterna bör beaktas också i beredningen av lagarna om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och av socialvårdslagen. Där är det nödvändigt att det på ett korrekt sätt görs en separat och täckande bedömning av lagförslagets språkliga konsekvenser för att undvika ett slutresultat i strid

med de språkliga rättigheterna och de riktlinjer som grundlagsutskottet och justitiekanslern i statsrådet har dragit upp med avseende på dessa rättigheter.

Den svenskspråkiga befolkningens demokratiska möjligheter att påverka inom social- och hälsovårdsförvaltningen

I grundlagen finns det ingen bestämmelse som särskilt definierar den svenskspråkiga befolkningens demokratiska möjligheter att påverka. De bestäms således enligt de allmänna bestämmelserna om sådana möjligheter att påverka, vilka särskilt föreskriver om val- och deltaganderättigheter. Det allmänna ska enligt 14 § 3 mom. i grundlagen främja den enskildes möjligheter att delta i samhällsaktiv verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Skyldigheten som i grundlagens 17 § 2 mom. åläggs det allmänna att tillgodose den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens samhälleliga behov enligt lika grunder kan även den förutsätta arrangemang som stödjer och stärker den svenskspråkiga befolkningens möjligheter till demokratisk påverkan när det är fråga om tillgodoseende av centrala sociala och kulturella rättigheter.

Grundlagsutskottet har med tanke på de språkliga rättigheterna som tryggas i 17 § i grundlagen ansett det adekvat bland annat med förslaget om en nämnd för minoritetens språk som ska finnas i alla social- och hälsovårdsområden som omfattar kommuner med olika språk eller tvåspråkiga kommuner samt i samkommuner med produktionsansvar (GrUU 67/2014 rs, s. 14). Analogt är det befogat att i omorganiseringen av social- och hälsovårdstjänsterna, till exempel inom ramen för landskapsförvaltningen, samtidigt inrätta särskilda lagstadgade organ för att i landskapet se till att den svenskspråkiga befolkningens specifika aspekter beaktas i ordnandet och produktionen av tjänster.

De grundläggande språkliga rättigheterna när andra än myndigheter producerar lagstadgade social- och hälsovårdstjänster

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock endast anförtros myndigheter.

Många social- och hälsovårdstjänster kan produceras också som privat näringsverksamhet och då är tjänsterna inte förvaltningsuppgifter som ankommer på en myndighet. Å andra sidan kan de offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen enligt förarbetena till grundlagen också vara offentliga tjäns-

ter (RP 1/1998 rd, s. 179). Vidare ingår det i verkställandet av social- och hälsovårdstjänster ofta utövning av offentlig makt där det fattas beslut bland annat om socialvårdsklienters och patienters rättigheter, behov av service eller vård samt service- och vårdåtgärder. Likaså finansieras den lagstadgade social- och hälsovården huvudsakligen med offentliga medel.

Social- och hälsovårdens lagstadgade uppgifter som ska ordnas av ett offentligt samfund, exempelvis av en kommun eller samkommun, kan följaktligen i princip anses som sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 24 § i grundlagen. Om sådana tjänster produceras till exempel av aktiebolag, innebär det att det i lag måste säkerställas att också de grundläggande språkliga rättigheterna tillgodoses formellt och faktiskt i bolagens verksamhet.

Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis kan de allmänna förvaltningslagarna, till vilka också språklagen räknas, utan särskilda bestämmelser tillämpas också på enskilda när de utför ett offentligt förvaltningsuppdrag. Detta med stöd av de bestämmelser om tillämpningsområde, definition på myndighet eller enskildas skyldighet att ge språklig service, som ingår i de allmänna förvaltningslagarna. (GrUU 42/2005 rd, s. 3; GrUU 27/2014 rd, s. 3). I språklagen (423/2003) föreskrivs särskilt om hur lagen ska tillämpas på annan än en myndighets verksamhet. Bestämmelserna utgår från att språklagen ska tillämpas på samma sätt oavsett om den lagstadgade social- och hälsovårdstjänsten produceras av en myndighet eller av en privat serviceproducent.

Den gällande regleringen verkar dock behöva en precisering i det fallet att produktionen av lagstadgade social- och hälsovårdstjänster bolagiseras i större utsträckning än i nuläget. Ett sådant behov av precisering kan enligt uppskattning föreligga framför allt med avseende på 24 och 25 § i språklagen.

Enskildas skyldighet att ge språklig service föreskrivs i 25 § i språklagen. Den första meningen i bestämmelsen kräver att enskilda tjänsteställningstillhandahållare vid fullföljandet av offentliga förvaltningsuppgifter följer samma språkliga förpliktelser som myndigheter: "När en offentlig förvaltningsuppgift genom lag eller med stöd av lag hör till en enskild, gäller för denne i uppdraget det som i denna lag sägs om myndigheter." Det är befogat att utgå ifrån att de språkliga skyldigheterna enligt denna bestämmelse gäller både privata aktiebolag och aktiebolag som ägs av offentliga samfund när de utför lagstadgade social- och hälsovårdstjänster.

Det är dock uppenbarligen motiverat att regleringen förtydligas och preciseras, om produktionen av en central del av de lagstadgade social- och hälsovårdstjänsterna överläts på aktiebolag. I lagstiftningen om produktion av tjänster bör det

inkluderas uttryckliga bestämmelser åtminstone om hur den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att få lagstadgade social- och hälsovårdstjänster på eget språk och enligt lika grunder ska tryggas. Det är befogat med beaktande av kraven enligt 124 § i grundlagen att en sådan reglering som tryggar de språkliga rättigheterna riktas till all tjänsteproduktion i bolagsform oberoende av bolagets ägarstruktur.

Den andra meningen i 25 § i språklagen förpliktar myndigheterna att försäkra sig om att enskilda som utför utlagda serviceuppdrag ger sådan språklig service som förutsätts i språklagen. Regleringen är till denna del rätt mångtydig och blir tillämplig endast om upprätthållandet av den servicenivå som språklagen förutsätter kräver det. Med tanke på hur de grundläggande språkliga rättigheterna fullföljs i verkligheten kan det ses som en brist bland annat att myndigheten inte har någon separat skyldighet att försäkra sig om den språkliga servicen, om en förvaltningsuppgift uppdragits åt en enskild direkt genom lag (GrUB 9/2002 rd, s. 6). Eftersom en bolagisering av social- och hälsovårdstjänster knappast kan genomföras på annat sätt än genom lag, kan den gällande regleringen till denna del visa sig mångtydig. Regleringen i språklagen av myndigheternas skyldigheter och ansvar bör uppenbarligen i vilket fall som helst förtydligas och preciseras, om det föreskrivs att produktionen av lagstadgade social- och hälsovårdstjänster i större utsträckning ska genomföras i bolagsform.

Språklagens 24 § reglerar den språkliga servicen vid offentliga affärsverk samt statliga och kommunala bolag. Regleringen fastställer närmast informationsskyldigheten för bolag. Regleringen kan med hänsyn till 124 § i grundlagen i väsentliga drag anses som alltför snäv och också som vilseledande, om ett bolag som ägs av stat eller kommun överlåts uppdraget att producera lagstadgade social- och hälsovårdstjänster. I regleringen beaktas det inte heller att ett bolag kan ägas av ett landskap.

I språklagen ingår det ingen reglering som definierar de rättsmedel som garanterar att de grundläggande språkliga rättigheterna fullföljs. Det verkar behövas en sådan rättskyddsreglering, eftersom effektiva och reella grundläggande språkliga rättigheter förutsätter individuella rättsmedel som säkerställer att rättigheterna fullföljs också när det gäller de lagstadgade social- och hälsovårdstjänsterna.

2. De grundläggande språkliga rättigheterna när sjukvårdens dygnet-runt-jour ordnas

De aspekter som framförts ovan i punkt 1 är av betydelse också när sjukvården centraliseras och sjukvårdens jourssystem ändras. Föremål för utvärdering är särskilt utkastet till regeringsproposition av den 19 maj 2016 där det föreslås att hälso- och sjukvårdslagen ska ändras så att den specialiserade sjukvården centra-

liseras och joursystemet ändras så att det i landet finns tolv i lagen separat utsedda enheter som ger omfattande jour dygnet runt. Endast dessa enheter med omfattande jour ska enligt förslaget ha beredskap att hantera exceptionella situationer och möjlighet att stödja andra jourenheter.

Centralisering av sjukvården

Enligt propositionsutkastet ändras den specialiserade sjukvårdens jourssystem så att det i landet finns tolv enheter med jourverksamhet inom olika medicinska specialiteter som ger omfattande jour dygnet runt samt socialjour. Enligt förslaget ska den specialiserade sjukvården centraliseras bland annat genom att de jouruppgifter som fastställs i den lag som nu föreslås regionalt åläggs de tolv sjukhus som upprätthåller omfattande jour.

Den administrativa centraliseringen av den specialiserade sjukvården på det sätt som föreslås innebär att sjukvårdsförvaltningen omorganiseras. Det är följaktligen fråga om en sådan organisering av förvaltningen som avses i 122 § 1 mom. i grundlagen som förutsätter att sinsemellan förenliga områden eftersträvas. Vidare ska den specialiserade sjukvårdens områdesindelning enligt denna grundlagsbestämmelse planeras och genomföras så att den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Så som framgår av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis ska den områdesindelning eftersträvas som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna. Utarbetandet av en regeringsproposition är till denna del enligt grundlagsutskottet laglighetsprövning som grundar sig på kraven i 122 och 17 § i grundlagen. Detta innebär att man i lagberedningen inte kan ge administrativa ändamålsenlighetsaspekter eller ekonomiska synpunkter en med de grundläggande rättigheterna jämförbar eller större tyngd.

När den specialiserade sjukvården organiseras är det speciellt viktigt att trygga de grundläggande språkliga rättigheterna på områden med tvåspråkigt befolkningsunderlag. Grundlagsutskottet har bland annat fäst vikt vid att det genom att inrätta till exempel serviceenheter för den språkliga minoriteten inte nödvändigtvis i praktiken går att tillgodose den språkliga minoritetens faktiska möjligheter att få tillgång till tjänster på samma grunder som den språkliga majoriteten (GrUU 21/2009 rd, s. 3).

Bedömning av de språkliga konsekvenserna när joursystemet centraliseras

Så som ovan har konstaterats måste de grundläggande språkliga rättigheterna vägas in redan när en områdesindelning och ändringar i den bereds, så att be-

dömningen av de språkliga konsekvenserna av ändringarna i lagstiftningen görs redan innan regeringens proposition lämnas till riksdagen. I det avseendet kan det konstateras att det i utkastet till regeringsproposition av den 19 maj 2016 konstateras att de bestämmelser som föreslås tryggar tillgodoseendet också av de grundläggande språkliga rättigheterna (s. 58).

Den korta bedömningen som ges i propositionsutkastets motivering verkar dock inte grunda sig på någon utredning om den föreslagna lagstiftningens språkliga konsekvenser. I utkastets motiveringar (s. 43-44) framförs kriterierna för beredningen av nätet av verksamhetsställen med ansvar för omfattande jour. Dessa kriterier inbegriper inte någon bedömning av de språkliga konsekvenserna. Även den konkreta utvärderingen av centralsjukhusen (s. 44-48) fokuserar enbart på andra än språkliga aspekter.

Den bristfälliga bedömningen av de språkliga konsekvenserna accentueras särskilt i utvärderingen av Vasa centralsjukhus. Vasa centralsjukhus konstateras vara "det enda centralsjukhuset som är beläget i ett sjukvårdsdistrikt med svenska som majoritetsspråk." Vidare konstateras det i motiveringarna att tjänsterna vid Vasa centralsjukhus bland annat av språkliga orsaker är omfattande. Trots dessa centrala aspekter med tanke på hur de språkliga rättigheterna formellt och faktiskt tillgodoses görs det ingen som helst bedömning av vilka språkliga konsekvenser förslaget om en centralisering av den omfattande dygnet-runt-jouren får.

Sådana språkliga konsekvenser kan vara av särskild betydelse med tanke på de grundläggande rättigheterna, när jouren i Österbotten enligt förslagsutkastet ska centraliseras till det enspråkiga Seinäjoki centralsjukhus, fastän de språkliga uppgifter som presenteras om Vasa centralsjukhus lyfter fram en fungerande språklig service på sjukhuset. Bristen på en adekvat bedömning av de språkliga konsekvenserna eller en ensidig bedömning kan till denna del leda till att lagberedningen är bristfällig på ett sätt som står i strid med de språkliga rättigheterna och grundlagsutskottets riktlinjer med avseende på rättigheterna.

En sådan bristfällig bedömning av de språkliga konsekvenserna kan också inverka på bedömningen av regeringspropositionens grundlagsenlighet. Av denna orsak kan det anses nödvändigt att bedöma de språkliga konsekvenserna av förslaget om hur jouren ska organiseras, och att resultatet av bedömningen med avseende på tillgodoseendet av de grundläggande språkliga rättigheterna också bör beaktas, innan propositionen lämnas till riksdagen.

Tillgodoseende av de grundläggande språkliga rättigheterna genom normer på lägre nivå än lag

Enligt propositionsutkastet har man för att påskynda genomförandet av jourformen valt en regleringsmodell som innebär att de sjukvårdsdistrikt som svarar för enheter med jour dygnet runt anges i lag (s. 18). I lagen som föreslås anges i 50 § 3 mom. de sjukvårdsdistrikt som i anslutning till det egna centralsjukhuset ska ordna en enhet för omfattande jour dygnet runt. Det kan till denna del anses motiverat med en specificerad reglering på lagnivå också med tanke på att fastställandet av jourheterna och framför allt av deras verksamhetsområden kan ha språkliga konsekvenser. I sig kan det dock inte ur grundlagen härledas någon entydig begränsning för att fastställa serviceenheters verksamhetsområden som en precisering av lagen också på förordningsnivå.

I varje fall bör också i reglering på förordningsnivå av verksamhetsområden tillgodoseendet av de grundläggande språkliga rättigheterna uppmärksammas. När områdena fastställs ska följaktligen också på förordningsnivå en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. Likaså ska också reglering på förordningsnivå trygga rätten enligt 17 § i grundlagen att använda sitt eget språk och tillgodose både den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens samhälleliga behov enligt lika grunder (GrUU 21/2009 rd, s.2).

Tillgodoseende av de grundläggande språkliga rättigheterna på avtalsbasis

Enligt utkastet till regeringsproposition ska jourheterna och arbetsfördelningen mellan dem fastställas i det avtal om ordnande av specialiserad sjukvård mellan samkommunerna för den specialiserade sjukvården som avses i 43 § i hälso- och sjukvårdslagen. Genom ordnandeavtalen kan man dock inte göra avsteg från fastställandet av de lagstadgade enheterna och deras jouruppdrag som bestäms direkt på lagnivå.

Organiseringen av förvaltningen kan med stöd av lag och inom lagens ramar fastställas också genom avtalsbaserade arrangemang. Också i ett avtalsförfarande som gäller ordnande av förvaltning bör i varje fall kraven enligt 17 och 122 § i grundlagen om tillgodoseende av de grundläggande språkliga rättigheterna beaktas.

Helsingfors den 1 juli 2016

Olli Mäenpää
juris doktor
professor i förvaltningsrätt